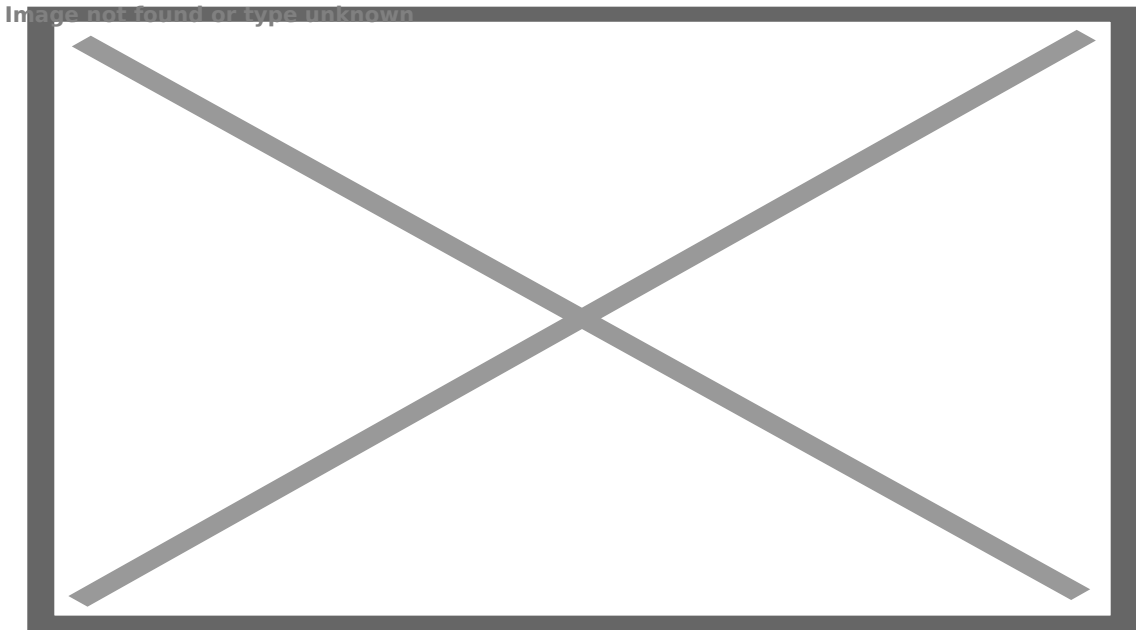

Báo chí đa nền tảng trong kỷ nguyên số

22:46 15/10/2018

Tác giả: Đang cập nhật

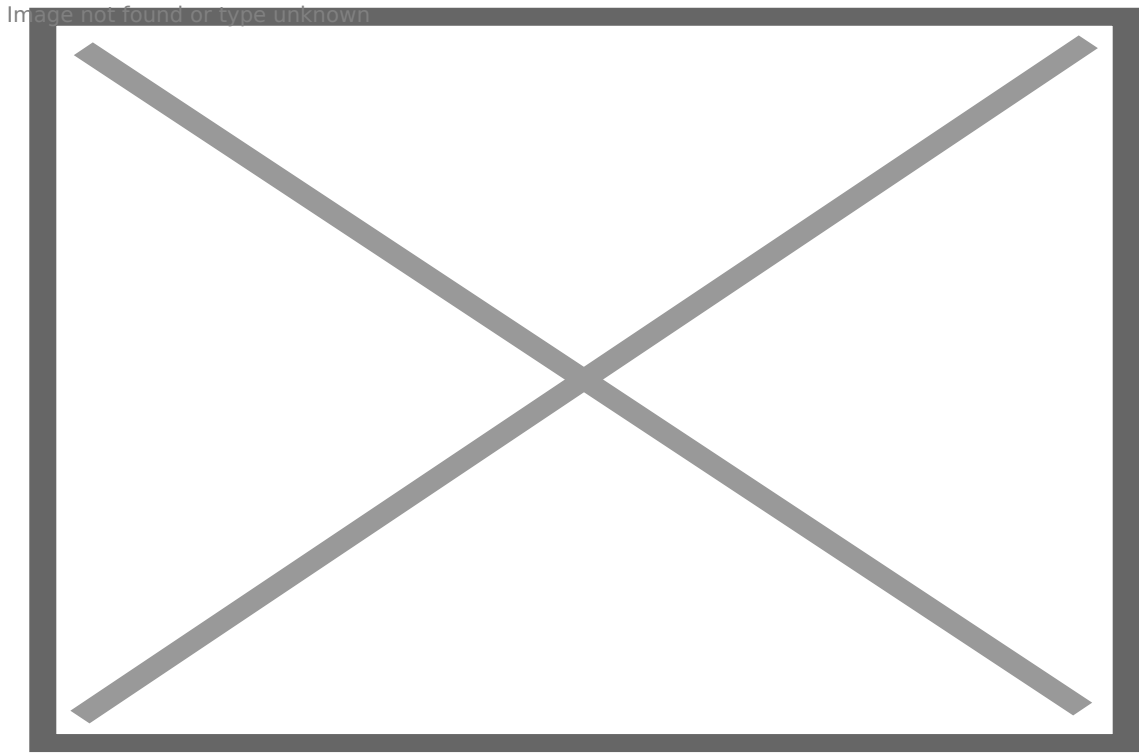
Sự phát triển của các thiết bị di động cũng như mạng xã hội đặt ra không ít thách thức cho các cơ quan báo chí. Trước bối cảnh đó, xu hướng báo chí đa nền tảng đã và đang tạo ra nhiều cơ hội khiến các cơ quan báo chí phải định vị lại hoạt động cho phù hợp với xu thế chung của thế giới.

Báo chí đa nền tảng trong kỷ nguyên số. Ảnh: TL

Thuật ngữ **đa nền tảng** được nhắc nhiều tại các hội thảo báo chí quốc tế vào năm 2010. Báo chí đa nền tảng là xu hướng báo chí mà người đọc có thể tiếp cận tin tức trên tất cả các nền tảng kỹ thuật số khác nhau.

Xu hướng báo chí đa nền tảng giúp các cơ quan báo chí truyền thông khai thác tối đa tài nguyên của mình để phục vụ độc giả một cách hiệu quả. Chính sự phát triển của khoa học và công nghệ, cùng với sự lên ngôi của mạng xã hội buộc báo chí phải thay đổi. Hiện nay, có ba nền tảng chiến lược là website, ứng dụng di động và mạng xã hội.

Những trang web được xem nhiều nhất thế giới hiện nay. Ảnh: TL

Vấn đề của báo chí đa nền tảng

Thứ nhất, thông tin tự tìm đến công chúng. Mô hình báo chí **đa nền tảng** hướng tới phục vụ độc giả trên những nền tảng tiên tiến nhất. Thống kê của Hiệp hội Báo chí Xuất bản thế giới (WAN-IFRA) cho thấy, những trang web được xem nhiều nhất thế giới hiện nay là các kênh tiếp nhận, tìm kiếm thông tin tổng hợp (Google, Wikipedia), mạng xã hội (Facebook, Twitter,...), giải trí và tương tác video (YouTube), kênh thương mại điện tử (Amazon).

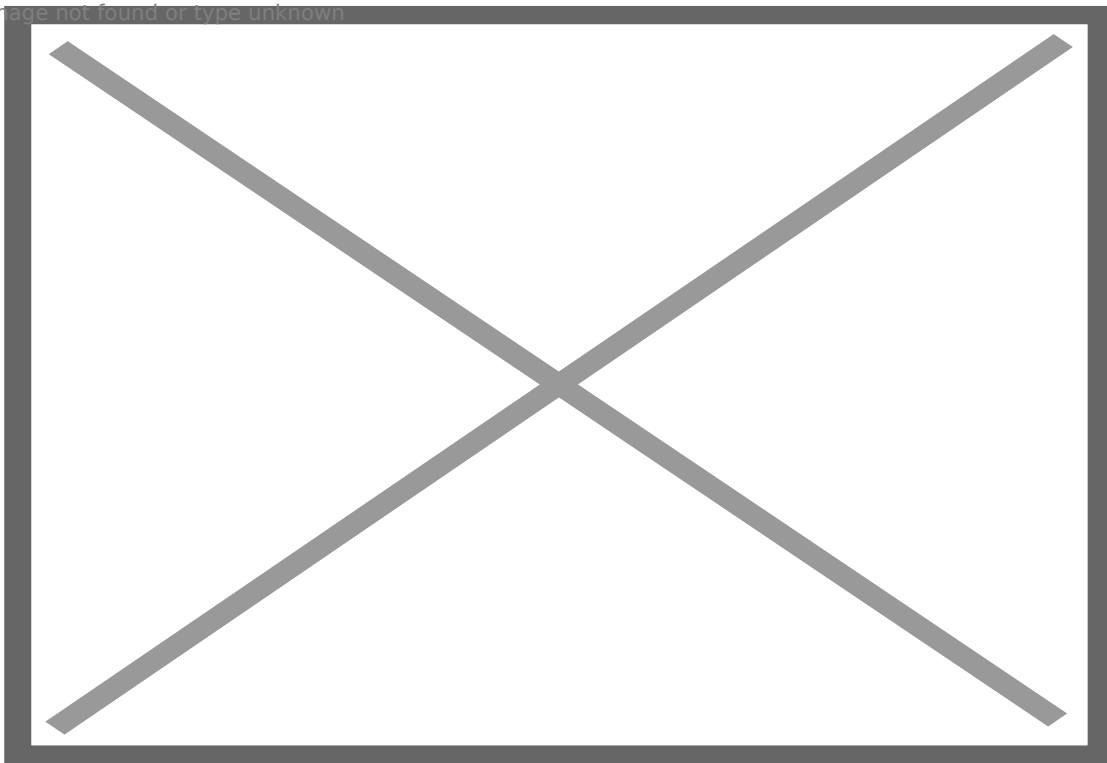
Chỉ cần ngồi trước màn hình máy tính hoặc sử dụng điện thoại thông minh, người dùng có thể thỏa mãn mọi nhu cầu của bản thân, từ tiếp nhận thông tin, giao tiếp xã hội, giải trí và thực thi các nhu cầu cá nhân. Lúc này mọi tin tức sẽ chủ động được cung cấp tới độc giả, bạn đọc phải tự chủ động tìm kiếm thông tin.

Thứ hai, hình thức thể hiện phù hợp. Do đặc thù của mỗi nền tảng mà nội dung và hình thức trình bày khác nhau. Đối với nền tảng di động (ứng dụng di động) nhiều quan niệm cho rằng, đây là phiên bản thu nhỏ của nền tảng website. Tuy nhiên, màn hình điện thoại di động dù to đến đâu cũng không thể bằng màn hình máy tính, nên người **đọc báo** trên di động có những đặc điểm khác so với đọc trên máy tính.

Chính vì vậy, báo chí trên nền tảng di động yêu cầu mỗi tòa soạn báo phải thay đổi cách viết, cách

trình bày,... sao cho ngắn gọn, súc tích, phù hợp với người sử dụng, đáp ứng yêu cầu đa phương tiện trong một tác phẩm.

Image not found or type unknown

Khi đọc một bài báo trên điện thoại và bỏ dở, độc giả có thể đọc tiếp được đúng đoạn đó với công nghệ hiện nay. Ảnh: TL

Thứ ba, nền tảng kỹ thuật, khả năng kết nối. Khi hoạt động theo mô hình báo chí **đa nền tảng** đòi hỏi các cơ quan báo chí phải làm chủ công nghệ nhằm kết hợp các nền tảng trong một chỉnh thể thống nhất. Đây là đặc điểm quan trọng trong mô hình báo chí đa nền tảng. Điều này cho phép một cơ quan báo chí khi phát hành nội dung trên các nền tảng khác nhau được liên kết thống nhất với sự tương tác của độc giả. Độc giả đang đọc một bài báo trên máy tính xách tay và bỏ dở thì khi mở điện thoại di động, máy tính bảng, có thể đọc tiếp tin tức, họ phải đọc tiếp được đúng đoạn đó trên các thiết bị này...

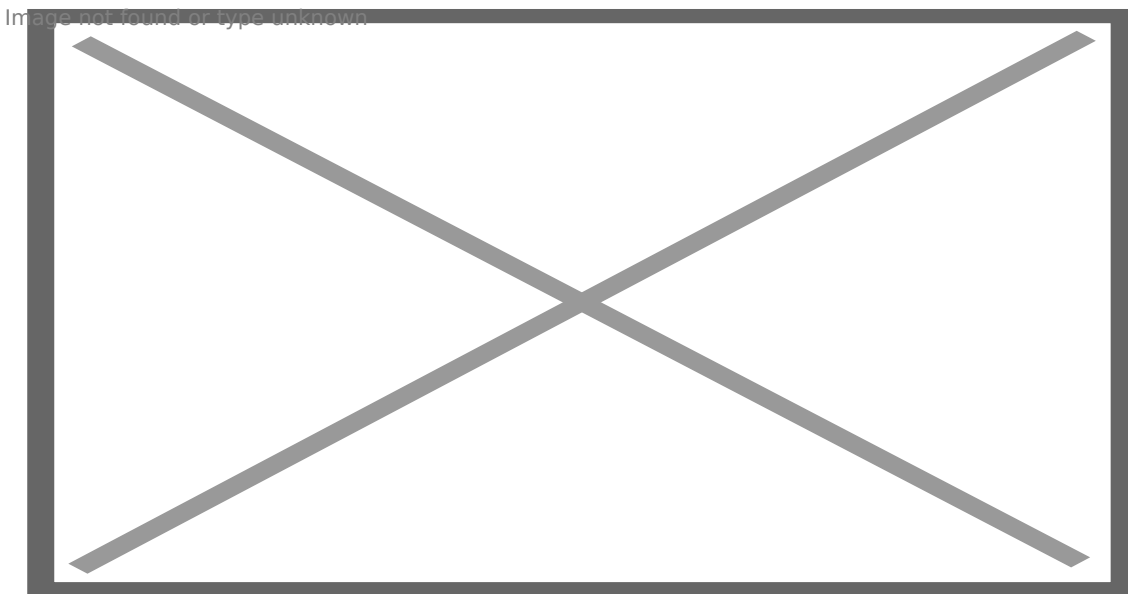
Có thể nói, mô hình báo chí đa nền tảng đòi hỏi tận dụng tối đa các chất liệu làm báo khác nhau để tăng tính cạnh tranh cho sản phẩm báo chí. Nếu cơ quan báo chí đa nền tảng làm chủ được công nghệ và thiết lập được các công nghệ sẽ khiến hoạt động của mô hình trở nên tiện lợi, hiệu quả hơn và trong xu thế người đọc muốn tiết kiệm thời gian tối đa thì đây được xem là đòi hỏi tất yếu.

Thứ tư, làm báo trên nền tảng thứ ba (distributed content). Đây là điểm khác biệt của mô hình báo chí **đa nền tảng**, khi các cơ quan báo chí trao nội dung cho các nền tảng như Facebook hay Twitter

mà không cần gắn kết trở lại với website để người dùng có thể truy cập một cách nhanh chóng. Người đọc click vào đường link một bài báo được dẫn link trên mạng xã hội, đường link sẽ không dẫn về trang báo điện tử mà hiện thành một trang mới, tiết kiệm từ 2 - 5 giây cho độc giả.

Snapchat là nền tảng đầu tiên áp dụng xu hướng này với tính năng Discover được tung ra vào tháng 1/2015. Sáu tháng sau, Facebook cho ra mắt Instant Articles (bài viết nhanh, trên nền tảng di động, giúp hiển thị nhanh hơn tới 10 lần so với web di động thông thường), sau đó thêm Google, Instagram nhanh chóng nhảy vào cuộc đua nền tảng truyền thông xã hội. Đây là kết quả của việc người dùng [Internet](#) di chuyển sang các [thiết bị di động](#) dành thời gian để đọc tin qua các ứng dụng mạng xã hội hơn truy cập vào website. Tuy nhiên, làm báo trên nền tảng thứ ba đang gây ra nhiều ý kiến trái chiều từ các chuyên gia, nhà quản lý báo chí.

Có thể nhận thấy, mặt trái của việc cung cấp nội dung trên nền tảng thứ ba thu hút một lượng lớn công chúng quan tâm, tương tác nhưng doanh thu quảng cáo của cơ quan báo chí sẽ giảm mạnh khi phải qua tay Facebook hoặc Google. Facebook với số lượng người dùng cao hơn cả quốc gia đông dân nhất thế giới và Google gần như độc quyền về tìm kiếm, sẽ tạo ra một hình thức độc quyền mới về thông tin... Đặc biệt, vấn đề tin giả (Fake News) là những thông tin gây nhiễu, gây hiểu nhầm, thao túng người đọc nhằm đạt mục đích chính trị hay thương mại. Vấn đề tin giả hiện nay không chỉ xảy ra trên mạng xã hội, báo điện tử mà còn ở cả báo in và truyền hình.

Những điểm mạnh của tính năng Instant Article của Facebook. Ảnh: TH

Bài học từ thế giới

Nhiều tờ báo nổi tiếng trên thế giới đã áp dụng mô hình báo chí [đa nền tảng](#) và thu được nhiều

thành công. Tờ The Washington Post đã bắt tay với mạng xã hội Facebook để sản xuất tin bài trên nền tảng thứ ba. Notify - ứng dụng tập hợp tin tức, người dùng Facebook đăng ký theo dõi các trang mà họ quan tâm, sau đó nhận được thông báo khi các trang tin này xuất bản tin bài mới.

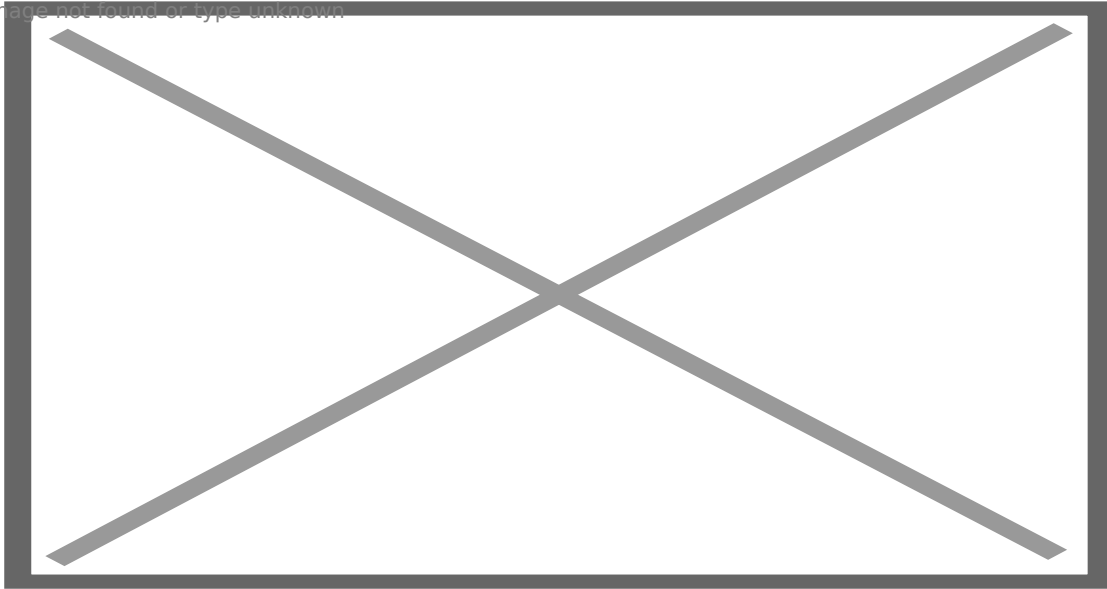
Cách làm này giúp cả bên cung cấp và bên tiếp nhận tăng cơ hội gửi và nắm nguồn tin. Trước đó, tờ báo này đã sử dụng tính năng Instant Article - bài viết nhanh cho phép nhúng các bài viết vào ứng dụng Facebook nhằm tăng tốc độ tải trang... Với cách làm này, người dùng Facebook không phải mở riêng trình duyệt web mới có thể đọc tin tức, có nghĩa là lượng độc giả của báo điện tử truyền thống sẽ bị thu hẹp.

Chỉ cần tải ứng dụng đọc báo, độc giả có thể cập nhật tin tức về mọi mặt đời sống xã hội, tùy theo sở thích của mỗi độc giả khi đăng ký tài khoản trên ứng dụng, đây chính là cách những ứng dụng đọc báo giữ chân công chúng.

Có thể thấy, hầu như những tờ báo lớn trên thế giới hiện nay đều xây dựng chiến lược đa nền tảng như một xu hướng tất yếu. Mỗi tờ báo đều đầu tư cho ứng dụng đọc báo trên [thiết bị di động](#) (app) và có một đội ngũ phóng viên, kỹ thuật viên chuyên sản xuất tin bài trên nền tảng di động, có thể kể đến CNN App, AP mobile, Apple News,...

Có thể nhận thấy, nhiều tòa soạn báo đã viết riêng phần nội dung dành cho nền tảng di động, hoàn toàn độc lập với báo giấy hay báo điện tử. Thông tin bảo đảm đầy đủ, nhanh nhưng ngắn gọn. Hình thức trình bày theo dạng cột với những tin tức “nóng” được đưa lên trên đầu. Bên cạnh đó, khi độc giả tham gia sử dụng ứng dụng cũng là cách để tòa soạn có thể áp dụng thu phí [đọc báo](#) của công chúng tạo nguồn thu cho chính cơ quan báo chí. Trong một số trường hợp, các cơ quan báo chí còn kết hợp đưa thông tin lên những nền tảng phi báo chí khác như màn hình công cộng tại các quảng trường, phương tiện tàu điện ngầm, máy bay,...

Image not found or type unknown

Việc ứng dụng công nghệ thực tế hỗn hợp (mixed-reality) giúp các bản tin thời tiết của kênh Weather Channel thêm phần sinh động, đặc biệt khi mô tả sức tàn phá của siêu bão Florence vừa hoành hành tại nước Mỹ. Video: TL

Yêu cầu đặt ra đối với Việt Nam

Có thể nhận thấy, một số cơ quan báo chí ở Việt Nam đã đầu tư cho chiến lược đa nền tảng, nhằm cung cấp thông tin tới công chúng một cách nhanh nhất khi ra mắt phiên bản đọc báo cho [thiết bị di động](#). Tuy nhiên, do hạn chế về điều kiện kinh tế và con người, đa số các cơ quan báo chí vẫn coi nội dung số là xu hướng và hoạt động đều gắn với báo in.

Một số báo tuy có cả website, ứng dụng đọc báo trên thiết bị di động nhưng nói chung chỉ dừng ở dạng thô sơ, khi vẫn bê nguyên nội dung từ báo in lên website và cả ứng dụng đọc báo. Hình thức truyền tải nội dung còn khá đơn giản, mặc dù đáp ứng yêu cầu của một tác phẩm đa phương tiện. Một số cơ quan báo chí cũng có nhiều sản phẩm trên nhiều nền tảng khác nhau, nhưng đa phần những sản phẩm báo chí không được kết nối trong một chiến lược đa nền tảng thực sự.

Bên cạnh đó, các cơ quan báo chí chỉ coi mạng xã hội là một kênh tương tác, quảng cáo tác phẩm báo chí, chưa coi đây là một nền tảng chiến lược thực sự. Cuối năm 2015, Facebook đã đưa một số tờ báo điện tử vào danh sách triển khai Instant Articles đợt đầu tiên và cho phép các tờ báo sử dụng tính năng từ giữa năm 2016.

Tuy nhiên, cho đến nay, nhiều tờ báo vẫn từ chối sử dụng tính năng này. Báo chí [đa nền tảng](#) là một mô hình báo chí khá đặc thù, cùng với những yêu cầu chung, tác nghiệp đa phương tiện trong mọi hoàn cảnh, đối với nhà báo, người làm báo cần được trang bị kỹ năng nghiệp vụ về công nghệ

thông tin, và kinh nghiệm trong xử lý dòng thông tin các nền tảng khác nhau.

Dù được coi là xu hướng phát triển của báo chí hiện đại, tuy nhiên ở Việt Nam, báo chí đa nền tảng đang gặp phải những thách thức không nhỏ. Bởi yêu cầu đầu tư lớn, cả về tiền bạc, công nghệ và con người, phải có một đội ngũ nhân lực mạnh cùng chiến lược lâu dài. Do đó, nếu các cơ quan báo chí muốn phát triển xu hướng **đa nền tảng**, cần có chiến lược đầu tư cả về con người lẫn khoa học kỹ thuật./.

Mạnh Cường - Thành Nam

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/public/index.php/bao-chi-da-nen-tang-trong-ky-nguyen-so>